

Beslutning om å utelukke JBS SA

August 2018

Innledning

KLP og KLP-fondene (heretter kalt "KLP") har besluttet å utelukke selskapet JBS SA (heretter JBS) fra sine investeringer på grunn av en uakseptabel risiko for grov korrupsjon. Beslutningen er for en stor del basert på Etikkrådets tilråding til Statens pensjonsfond utland (SPU), publisert 10. juli 2018¹ da Norges Bank utelukka selskapet. Per 29. august 2018 hadde KLP investeringer i JBS SA til en verdi av 4,2 millioner kroner.

Etikkrådets tilråding

JBS er et av verdens største næringsmiddelselskaper.² Selskapet har over 235 000 ansatte, og salgskontorer i over 20 land. JBS ble børsnotert i 2007, og er notert på BM&FBOVESPA's New Market i Brazil. 42% av selskapet eies av det familieeide holdingselskapet J&F. To familiemedlemmer av grunnleggeren av J&F og JBS hadde tidligere ledende posisjoner i JBS, og har vært de mest sentrale personene i korrupsjonssaken selskapet er involvert i.

Etikkrådet begrunner sin tilråding om å utelukke JBS SA slik:

Tidligere representanter for ledelsen og styret i JBS har tilstått å ha bestukket mer enn 1800 politikere i Brasil fra 28 forskjellige politiske partier. Dette skal ha inkludert nesten 200 medlemmer av parlamentet, en rekke guvernører, samt flere av landets presidenter. Totalt sett kan bestikkelsene dreie seg om nesten 1,5 milliarder NOK utbetalt gjennom de siste 10-15 årene.

Rådet har vurdert om det foreligger en uakseptabel risiko for at selskapet på nytt skal bli involvert i tilsvarende handlinger. Alvoret og omfanget av korrupsjonshandlingene og selskapets reaksjoner på disse er viktige elementer i denne vurderingen. Rådet legger også vekt på selskapets tiltak for å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon, samt det politiske landskapet selskapet opererer i.

En mer detaljert beskrivelse av saken finnes i Etikkrådets tilråding.³

---

¹ [Etikkrådets tilråding om å utelukke JBS SA fra statens pensjonsfond utland](#)

² [JBS SA sin nettside](#)

³ [Etikkrådets tilråding om å utelukke JBS SA fra statens pensjonsfond utland](#)

KLPs retningslinjer og analyse

I KLPs retningslinjer for ansvarlige investeringer heter det at "KLP skal utelukke selskaper fra investeringer der det er en uakseptabel risiko for at selskapet er ansvarlig for eller har medvirket til grov korrupsjon."⁴ Ordlyden i denne bestemmelsen er identisk med ordlyden i SPU's etiske retningslinjer. I tillegg tar KLP hensyn til Norges Banks uttrekk basert på tilrådinger fra Etikkrådet.

I dette tilfellet besluttet Norges Bank å utelukke selskapet:

Etikkrådet tilrår å utelukke JBS fra Statens pensjonsfond utland på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapet bidrar til eller selv er ansvarlig for grov korrupsjon⁵.

KLP har som praksis å legge betydelig vekt på Etikkrådets anbefalinger, med mindre det er sterke grunner for å ikke gjøre det. Som det ble vist til i beslutningen om å utelukke JBS,⁶ sier definisjonen av grov korrupsjon at:⁷

1) Grov korrupsjon foreligger dersom et selskap gjennom sine representanter

a) gir eller tilbyr en fordel – eller forsøker å gjøre det – for utilbørlig å påvirke:

i) en offentlig ansatt tjenestemann i utøvelsen av offentlige plikter eller i avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel, eller

ii) en person i privat sektor som tar avgjørelser eller har innflytelse på avgjørelser som kan tilføre selskapet en fordel,

b) krever eller mottar bestiktelser

og

c) korrupsjonshandlingene som er nevnt i bokstav a og b, utføres på en systematisk eller omfattende måte.

2) I sin vurdering legger rådet også vekt på hvorvidt selskapet har et godt

antikorrupsjonsprogram som er gjennomført og organisert på en måte som gjør selskapet i stand til å forebygge, oppdage og reagere på korrupsjon i virksomheten.

Som nevnt i KLPs beslutning om å utelukke Petrobras, omfatter grov korrupsjon både betaling og mottak av bestiktelser når dette inngår i en alvorlig og systematisk praksis som involverer toppledere i selskapet.⁸ I JBS' tilfellet omfatter de aktuelle handlingene betaling av bestiktelser til mer enn 1800 politikere fra 28 forskjellige politiske partier. Dette utgjør fire

---

⁴ KLP, KLPs retningslinjer for ansvarlige investeringer

⁵ Etikkrådets tilrådning om å utelukke JBS SA fra statens pensjonsfond utland

⁶ Ibid.

⁷ Ibid, s.1.

⁸ KLP, "Beslutning om å utelukke Petróleo Brasileiro S.A. (Petrobras)" (1. juni 2016).

femtedeler av Brasils registrerte politiske partier.⁹ I følge etikkrådet inkluderer dette nesten to hundre medlemmer av parlamentet, flere guvernører og tidligere presidenter. Etikkrådet anslår at bestikkelsene utgjør nærmere 1,5 milliarder NOK og har pågått de siste 10-15 årene.¹⁰ På bakgrunn av dette kan handlingene anses å være alvorlige og systematiske.

KLP vurderer også fremtidsrettet risiko for at et porteføljeselskap skal bli ansvarlig for korrupsjon i fremtiden. I så måte er det flere ting etikkrådet trekker frem i sin beslutning om å utelukke JBS som gir KLP grunn for bekymring:

Rådet har notert seg at selskapet nå forsøker å få et helhetlig etterlevelsprogram på plass, i tråd med internasjonal bestep praksis på området. Eksempler på dette er blant annet at de har hentet inn ekstern bistand fra et internasjonalt advokatfirma i utviklingen av programmet, at de har opprettet en egen avdeling med ansvar for etterlevelse, at de har etablert en ekstern og profesjonelt drevet varslingskanal, og at de er i ferd med å utvikle metodologi for 15 bakgrunnsundersøkelser av tredjeparter. Ettersom JBS ikke har oversendt selve planen for implementeringen av etterlevelsprogrammet, er det imidlertid ikke mulig for rådet å vurdere om programmet tilfredsstillende grunnleggende krav til denne typen tiltak, eller inneholder de elementene som er naturlig å forvente i et «bestep praksis-program».

Selskapers tiltak for å hindre korrupsjon er imidlertid ikke begrenset til etableringen av et etterlevelsprogram. Også eierstyring og selskapsledelse må tilpasses risikoen for korrupsjon. Når tidligere medlemmer av styre og ledelse har vært direkte ansvarlige for grov korrupsjon, er det en forventning om at tilstrekkelig avstand etableres mellom korrupsjonshandlingene og de involverte personene på den ene siden og selskapets styre og ledelse på den andre.¹¹

Etikkrådets tilrådning stiller seg tvilende til hvorvidt det er gjort tilstrekkelige endringer i selskapets styre og ledelse til å sikre uavhengighet. Flere nåværende styremedlemmer, som også har ledende stillinger i selskapet har sittet i sine stillinger i perioden hvor korrupsjonen har funnet sted. Videre har nevnte personer familiære bånd til hovedbidragsyterne i korrupsjonssaken. Etikkrådet konkluderer derfor med at det vil være svært utfordrende for selskapet å gjennomføre uavhengige granskninger når ledende ansatte i selskapet, så vel som styremedlemmer er inhabile.

KLP mener at Etikkrådets analyse og konklusjon er velfundert, og ser ingen grunn til å fravike rådets tilrådning.

Beslutning

KLP og KLP-fondene utelukker selskapet JBS SA fra sine investeringer på grunn av en uakseptabel risiko for at selskapet er ansvarlig for eller har medvirket til grov korrupsjon.

---

⁹ [Etikkrådets tilrådning om å utelukke JBS SA fra statens pensjonsfond utland](#)

¹⁰ [Ibid](#), s 13-14.

¹¹ [Ibis](#), s 14-15.